

احیای دریاچه ارومیه

ضامن بقای تنوع زیستی ناحیه اکولوژیک آن

دریاچه ارومیه، بزرگ‌ترین دریاچه داخلی کشور و یکی از پهناورترین دریاچه‌های شور جهان است که به‌دلیل دارا بودن ویژگی‌های طبیعی و اکولوژیکی و حفظ گونه‌های شاخص ودرخطر انقراض، از سال ۱۳۵۴ شمسی به‌عنوان «پارک ملی» ثبت شد. جزایر کبودان و قویون‌داغی آن نیز جزو مناطق حفاظت شده اعلام گردید. این دریاچه و تعدادی از تالاب‌های اطراف آن شامل تالاب‌های شورگل، درگه‌سنگی و قویی باباعلی در حاشیه جنوبی دریاچه و تالاب قوری گل در حاشیه شرقی دریاچه، از سال ۱۳۵۴ شمسی به‌دلیل دارابودن تعدادی از معیارهای کنوانسیون رامسر به‌عنوان «تالاب با اهمیت جهانی» در فهرست این کنوانسیون به ثبت رسید.

البته در سال ۱۳۸۰ شمسی، تالاب کانی برازان در جنوب دریاچه نیز به این فهرست اضافه شده است. دریاچه ارومیه در سال ۱۳۵۶ شمسی به‌عنوان یکی از «مناطق دارای ارزش ذخیره‌گاهی» و «نمونه بارز تعامل طبیعت و جوامع محلی» تحت برنامه جهانی انسان و کره مسکون به سازمان یونسکو معرفی شد. علاوه بر اینها، این دریاچه و تالاب‌های حاشیه‌ای آن به‌عنوان «مناطق با اهمیت جهانی برای پرندگان مهاجر»، توسط سازمان جهانی تالاب‌ها معرفی شده است. دریاچه ارومیه، ۱۰۲ جزیره بزرگ و کوچک دارد که بیشتر آنها به‌صورت صخره‌هایی سنگی هستند. چهار جزیره بزرگ کبودان، اشک، آرزو و اسبیر، حدود ۹۰ درصد از مساحت کل جزایر را پوشش می‌دهند. این جزایر نه تنها امن‌ترین زیستگاه برای تخم‌گذاری و جوجه‌آوری پرندگان مهاجر بویژه پلنگان سفید و فلامینگو است، بلکه یکی از زیستگاه‌های ایده‌آل برای حفظ وبقای گونه در معرض خطر گوزن زرد ایرانی و قوچ و میش ارمنی به شمار می‌روند. در ناحیه اکولوژیک دریاچه ارومیه، ۵۵۰ گونه گیاهی یک‌ساله و چندساله (اعم از شوریسند، خشکی دوست و آبی)، ۱۱۲ گونه پرند، ۳۳ گونه خزنده، ۲۷ گونه پستاندار، ۲۶ گونه ماهی و ۷ گونه دوزیست شناسایی شده‌اند. در بخش آب شور نیز ۸ گونه جلبک و یک گونه سخت‌پوست بومی با نام «آرتمیا ارومیانها» وجود دارد. این مجموعه گسترده از گونه‌های گیاهی و جانوری، تنوع زیستی کم‌نظیری را به وجود آورده و اهمیتی ویژه به دریاچه و ناحیه اکولوژیک آن بخشیده است. در مجموع، حوزه اکولوژیکی دریاچه ارومیه را باید مثلثی طلایی از سه ویژگی منحصر به فرد دانست که آن را در سطح جهانی، شاخص وارزشمند نموده است:

- پهنه آب شور دریاچه ارومیه و آرتمیای موجود در آن
- تالاب‌های آب شیرین حاشیه جنوبی دریاچه و گونه‌های گیاهی و جانوری موجود در آنها
- جزایر دریاچه ارومیه و گونه‌های گیاهی و جانوری موجود در آنها

دوستاندارن دریاچه ارومیه به یاد دارند در سال‌های پایانی دهه ۸۰ و سال‌های ابتدایی دهه ۹۰ شمسی، به‌دلیل توسعه نامتوازن و ناپایدار در حوضه آبریز دریاچه ارومیه و برداشت بی‌رویه از منابع آب تجدیدپذیر حوضه، بحران خشکی به‌طور جدی دریاچه را تهدید می‌کرد، پیکره آبی دریاچه و تالاب‌های آقماری آن و در نتیجه همه پتانسیل‌های استثنائی تنوع زیستی پیرامون آنها در معرض خطر نابودی قرار داشتند. اینک پس از ۷ سال ممللی، مشارکت و تلاش مردم شریف حوضه، دانشگاهیان، نخبگان ملی و منطقه‌ای و دستگاه‌های اجرایی در قالب میثاقی ملی به‌نام «طرح ملی نجات دریاچه ارومیه»، سایه شوم نابودی از سر دریاچه ارومیه و پتانسیل‌های اکولوژیکی آن رخت بر بسته و دریاچه ارومیه در مسیر دستیابی به احیای پایدار قرار گرفته است. به مناسبت سالروز اجرایی شدن کنوانسیون تنوع زیستی که به‌موجب قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به این کنوانسیون (مصوب ۱۳۷۵/۲/۲۰۶) مجلس شورای اسلامی، در کشور ما نیز اجرایی شده، به یاد داشته باشیم که بقای این ویژگی‌های منحصر به‌فرد و حفظ این پتانسیل‌های طبیعی برای بهره‌برداری نسل‌های آتی این مرز و بوم، در گرو همت همگانی برای تحقق کامل هدف احیای دریاچه ارومیه است. ان‌شاءالله بزودی به برکت همدلی ملی شکل گرفته، نگین فیروزه‌ای ایران را پویا و درخشنده خواهیم دید.

فراخوان برای انتخاب قهرمان تالاب

رشت- فرمانده یگان حفاظت محیط زیست گیلان از محیطبانان این استان دعوت کرد در فراخوانی شرکت کنند که بر اساس آن قرار است قهرمان تالاب و محیطبان نمونه تالابی انتخاب شود. به گزارش ایرنا، ساسان اکبری پور اظهار داشت: این برنامه به‌منظور شناسایی، جمع‌آوری و طبقه‌بندی تجربیات موفق مرتبط با حفاظت بهینه اکوسیستم‌های تالابی و تشویق و گسترش فرهنگ تالابی در کشور طراحی شده است. وی گفت: محیط زیست گیلان در حال حاضر با بیش از ۱۷۰ نفر محیطبان محافظت می‌شود که با توجه به حساسیت و تنوع بی‌ظیر و مناطق گسترده تحت مدیریت اگر حمایت همه مردم و همکاری دستگاه قضایی و نیروی خدوم و زحمتش انتظامی همراه نباشد بی‌شک محیطبانان استان در این راه مقدس با مشکلات فراوانی مواجه خواهند شد که ۱۴۱ شهید و ۳۰۰ جانباز در کشور گواه آن است. اکبری‌پور در خصوص برنامه انتخاب قهرمان تالاب‌ها با بیان اینکه آخرین مهلت ارسال مدارک تا ۲۰ دی‌ماه ۱۳۹۹ است، افزود: در این بخش از رقابت، محیطبانان نمونه تالابی همزمان با روز جهانی تالاب‌ها معرفی می‌شوند.

وی اضافه کرد: انتخاب قهرمان تالاب در سه بخش فعالیت‌های تحقیقاتی- مطالعاتی و فعالیت‌های اجرایی و مشارکت مردمی اقدامات انجام شده در ۵ سال اخیر مورد پذیرش است. وی ادامه داد: در دو بخش فعالیت‌های اجرایی و مشارکت مردمی تنها اشخاص حقوقی واجد شرایط شرکت در این رویداد است؛ در بخش فعالیت‌های تحقیقاتی- مطالعاتی اشخاص حقیقی و حقوقی واجد شرایط شرکت در این رویداد هستند. اکبری‌پور با بیان اینکه اشخاص حقیقی و حقوقی که طی ۵ سال گذشته عنوان قهرمان تالاب را اخذ کرده‌اند، واجد شرایط شرکت در این رقابت نیستند افزود: در بخش فعالیت‌های تحقیقاتی- مطالعاتی ارسال اصل مقالات و کتاب الزامی است. فرمانده یگان حفاظت محیط زیست گیلان گفت: علاقه‌مندان به شرکت در این رویداد می‌توانند به نشانی https://b2n.ir/۱۳۱۶۲۰۶ مراجعه نمایند.

تکذیب چرای دام در عرصه مجموعه جهانی تخت جمشید
شیراز- مسئول روابط عمومی و ارتباطات پایگاه میراث جهانی تخت جمشید و میراث فرهنگی شهرستان مرودشت، حمزوات کلیپ منتشر شده در فضای مجازی را که در آن به چرای دام در عرصه مجموعه جهانی تخت جمشید اشاره می‌شود تکذیب کرد. به گزارش ایرنا سعید زحمت‌کشان عنوان کرد: آثار مجموعه جهانی تخت جمشید در عرصه و حتی تا شعاعی شایان توجه از آن که مجموعه برزن، پردیس و بخشی از محور ورودی را شامل می‌شود توسط میراث‌بانان یگان حفاظت، نگهداری و حفاظت می‌شود و قوانین سختگیرانه‌ای در این باره وجود دارد. وی با قیدردانی از ارسال گزارش‌های مردمی و جوامع محلی باهدف حفاظت بهتر از آثار میراث فرهنگی اظهار کرد: در قیلم منتشرشده در فضای مجازی کاملاً مشخص است که تردد دام‌های عشایر و روستاییان خارج از عرصه و حریم مجموعه جهانی تخت جمشید و در دامنه کوه مهر یا رحمت صورت گرفته است. مسئول روابط عمومی پایگاه میراث جهانی تخت جمشید افزود: در دهه‌های گذشته تا به امروز این مسیر جرایر و همچنین محل تردد دام عشایر و روستاهای اطراف بوده است.

دامداران توانایی خرید جورا به قیمت آزاد ندارند

گرسنگی دام‌های عشایر در سرمای زمستان

زهره افشار خبرنگار

کمبود نهاده‌های دامی در فصل زمستان مشکل همیشگی عشایر است اما افزایش بی‌رویه قیمت نهاده‌های دامی امسال سایه سنگین خود را بیش از پیش بر دامپروری عشایر انداخته است. سالانه بخشی از جو و دیگر نهاده‌های مورد نیاز این بخش از تولید کنندگان گوشت قرمز کشور با قیمت دولتی در اختیارشان قرار می‌گیرد و بخش دیگر را خود از طریق بخش خصوصی فراهم می‌کنند اما امسال شرایط به‌گونه‌ای شده که اختلاف قیمت بین جو که از طریق دولتی توزیع می‌شود با بازار بسیار زیاد شده و همین مسأله به اعتراض و نگرانی عشایر دامن زده است. آنها می‌گویند درست است که قیمت گوشت بالا رفته ولی تولید گوشت با علوفه چند برابر قیمت دولتی برایشان صرف نمی‌کند و حالا برخی دام‌هایشان را به تعداد بیشتر به کشتارگاه می‌فرستند و برخی هم دل به‌حل مشکل در سال بعد بسته‌اند اما از آنجا که عشایر کشور سالانه بیش از ۳۰ درصد گوشت قرمز کشور را تأمین می‌کنند این نگرانی وجود دارد که در صورت ادامه این روند تولید گوشت قرمز در سال آینده کاهش یافته و همان مشکلی که با کمبود نهاده برای یافتن مرغ پشت آن رفته و قیمت آن را به ۴۰ هزار تومان رساند، این بار دامن تولید گوشت قرمز را بگیرد.

■ **نگران عرضه بی‌رویه دام عشایر به کشتارگاه هسّتم**

«فضل خرم» مدیر عامل اتحادیه تعاونی‌های عشایری دامداران متحرک به «ایران» گفت:

امسال نه تنها عشایر بلکه تولید کنندگان دیگر بخش‌های دام و طیور هم با مشکلاتی برای تهیه نهاده‌های مورد نیاز مواجه هستند و نمی‌توان آن را انکار کرد. وی افزود: عشایر حدود ۲۴ میلیون دام سبک دارند که برای تغذیه آنها به ۸۰۵ میلیون تن علوفه نیاز دارند که ۷ میلیون تن آن را از مراعات و پس‌ماند مزارع تأمین می‌کنند. اما مشکل ۱۰۴ میلیون تنی است که باید به شکل نهاده تهیه شود. شرکت پشتیبانی اموردام معمولاً نیم میلیون تن آن را با قیمت ارزان تهیه و در اختیار عشایر قرار می‌دهد ولی ۹۰۰ هزار تن را باید خودشان از بازار هزینه کنند. در حال حاضر قیمت هرکیلو جو که شرکت پشتیبانی به دست عشایر می‌رساند ۱۷۰۰ تومان است

ولی عشایر باید باقیمانده نیاز دام‌های خود را با کیلویی حداقل ۴ تا ۵ هزار تومان تهیه کنند.

وی در پاسخ به گلایه برخی عشایر مبنی بر عدم همکاری اتحادیه تعاونی‌های عشایری برای تأمین نهاده تصریح کرد: این اتحادیه بنابر وظیفه خود حتی بدون دریافت یک ریال سهمیه‌ها را به نایب از شرکت پشتیبانی امور دام توزیع می‌کند و اینکه چقدر سهمیه در نظر گرفته می‌شود در حیطه اختیارات اتحادیه نیست. به‌گفته وی در کشور ۳۲۴ هزار خانوار عشایری داریم که جمعیت آنها معادل یک میلیون و ۱۰۸ خانوار می‌شود. این قشر بی‌ادعای تولید کننده ۱۹۵ هزار تن از ۸۳۰ هزار تن گوشت مورد نیاز کشور یعنی ۳۱ درصد آن را تولید

می‌کنند که عدد قابل توجهی است. مدیر عامل اتحادیه تعاونی‌های عشایری دامداران متحرک ایرانیان تصریح کرد: با افزایش قیمت نهاده‌های دام عشایر این نگرانی وجود دارد که اگر این بخش از تولید کنندگان نتوانند خوراک مورد خود را با قیمت مناسب تهیه کنند ناچارند دام بیشتری را به کشتارگاه بفرستند و متأسفانه اگر چنین اتفاقی بیفتد در سال آینده با معضل کمبود گوشت قرمز مواجه خواهیم شد. وی به دامداران توصیه کرد به‌جای جو از کنسانتره استفاده کنند که جو نیز داخل آن هست و استفاده از آن از طریق علمی ثابت شده است. به‌گفته وی متأسفانه بخش زیادی از عشایر با وجود توصیه‌های دامپزشکی و سازمان امور عشایر و اتحادیه به شکل سنتی اصرار به استفاده

از جو دارند. این در حالی است که استفاده از جویه تنهایی برای خوراک دام موجب می‌شود بخشی از این علوفه ارزشمند بدون جذب در بدن دام دفع شود.وی افزود: عشایر همچنین ۳۵ درصد صنایع دستی کشور را تولید می‌کنند که برای رفع نیازهای اولیه آنها سالانه ۳۰۰ هزار تن کالای اساسی، ۵۰۰ هزار تن نهاده و ۱۰۶ میلیون کیسول گاز در اختیار آنها قرار می‌گیرد.

■ **توان خرید جو ۸۰۰۰۰ تومانی را ندارند**

استان سمنان یکی از استان‌هایی است که بخشی از جامعه عشایری در آن زندگی می‌کنند. افزایش قیمت نهاده‌های دامی مشکلی است که چندی پیش موجب اعتراض شدید عشایر سنگسر سمنان شد ولی تاکنون مشکل آنها حل نشده است.

شیر برنزی فارغان به هرمزگان باز می‌گردد

بندرعباس- مجوز انتقال شیر برنزی فارغان حاجی آباد که در موزه استان کرمان نگهداری می‌شد توسط وزارت میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری به هرمزگان صادر شد. به‌گزارش ایرنا، مدیرکل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری هرمزگان اظهار داشت: دستور انتقال شیر برنزی به هرمزگان صادر شده که باید زمانی برای انتقال آن به این استان تعیین کنیم. رضا برومند افزود: این مجسمه برنزی به موزه مردم شناسی خلیج فارس منتقل شده و در معرض دید عموم قرار می‌گیرد. بازگشت شیر غران فارغان حاجی آباد به هرمزگان از خواسته‌های میراث دوستان این استان بود که در ماه‌های گذشته از طریق رسانه‌ها منتشر و پیگیری شد. به گفته معاون میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری هرمزگان، وزیر میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری از اداره کل میراث فرهنگی کرمان خواسته مشخصه‌های شیر برنزی را به وزارتخانه ارسال کند.

عباس نوروزی گفت: این مجسمه برنزی به رسم امانت در کرمان نگهداری می‌شد و اکنون هرمزگان با داشتن موزه بزرگ مردم شناسی خلیج فارس می‌تواند از آن نگهداری کند. مجوز انتقال شیر غران فارغان حاجی آباد از کرمان به هرمزگان، از سوی وزارت میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری به اداره کل میراث فرهنگی هرمزگان صادر و ابلاغ شد. بنا به گفته مهدی رهبر، باستان شناس، در سال ۸۷ مجسمه شیر برنزی با ۶۲ کیلو وزن مربوط به دوره هخامنشی کشف شد که بلندی آن حدود ۴۲ سانتیمتر است و زیر چهار دست و پای آن چهار میخ مخروطی شکل وجود دارد که ۸ سانتیمتر بلندی دارد و نشان می‌دهد این مجسمه برنزی در یک محل فلزی یا سنگی، استوار بوده است. هیبت این شیر، یک شیر غران با یک دم برگشته و دهان باز در حال حمله است و از ۲ قسمت سر و بدن تشکیل شده، سر به‌صورت جدا به بدن الحاق شده و به نظر می‌رسد سر نسبت به بدن بزرگ‌تر است و این نشان می‌دهد که یک شیر نر است. شیر در دوره مادها و هخامنشی‌ها به‌عنوان نماد قدرت و صلابت مطرح بوده، این شیر برنزی به‌صورت اتفاقی توسط کشاورزان منطقه فارغان در شهرستان حاجی آباد استان هرمزگان کشف و تحویل میراث فرهنگی استان شد که به علت نبود امکانات نگهداری به کرمان ارسال شد.

آبیاری نهال‌های خشک‌های در تالاب جازموریان

آبیخیزداری شهرستان قلعه گنج می‌گوید: برخی نهال‌های جازموریان در حین جابه‌جایی دچار ریزش بزرگ شده‌اند و معمولاً بعد از سه دوره آبیاری مجدداً جوانه می‌زنند و در بخشی از همین جازموریان نهال‌هایی را با همین حالت کاشته‌ایم که بعد از گذشت یک ماه جوانه زدند و امروز هم سبزیگی خوبی دارند.

وی با اشاره به تخریب بخشی از طرح نهال‌کار بر اثر سیلاب فروردین ماه اظهار می‌دارد: «بجز درخت کهور و گز هیچ درخت دیگری در این منطقه قابل کشت نیست». امیر با بیان اینکه هدف از کشت این درختان، تثبیت خاک و جلوگیری از ریزگردها است، می‌گوید: «در منطقه‌ای که این طرح اجرا می‌شود هیچ باغ یا مزرعه‌ای نیست که درخت کهور یا کاشتنی بتواند به آن آسیب برساند.»

البته دام‌هایی که از گونه کهور استفاده می‌کنند می‌توانند با دفع آن در زمین کشاورزی و باغی کهور را به جان طبیعت منطقه ببندازند. اتفاقی که در دشت مرغوب میاب افتاد و آن را از زندگی ساقط کرد.

وی در خصوص خشک شدن نهال‌ها نیز بیان می‌دارد: تمامی نهال‌های خشک شده با نیاز جدید جایگزین خواهد شد.

آبیاری می‌شوند. طرح کاشت نهال به دو پیمانکار واگذار شده است؛ یک پیمانکار نهال می‌کارد پیمانکار دیگر موظف است ۵ سال نهال‌های کاشته شده را آبیاری کند.

جمیل لطیفی، پیمانکار طرح کشت نهال در منطقه جازموریان می‌گوید: کشت نهال کهور و قلمه گز را در در زمینی به مساحت ۶۲۵ هکتار و با اعتبار بیش از ۲ میلیارد تومان آغاز کرده‌ایم و اکنون مراحل پایانی این طرح را انجام می‌دهیم.

وی با بیان اینکه نگهداری این درختان را پیمانکار دیگری انجام خواهد داد، می‌گوید: آبیاری این نهال‌ها در فاصله ۱۰ روز با پنج دستگاه تراکتور و استفاده از ظرفیت ۲۰ کارگر بومی اهل روستای چاه‌بهمن که از روستاهای حاشیه جازموریان است، انجام می‌شود. لطیفی در پاسخ به این سؤال که کاشت کدام گونه گیاهی در جازموریان با موفقیت همراه بوده است بیان داشت: در این طرح گونه‌های سُمر یا کهور پاکستانی بهتر جواب داده و نسبت به گونه گز مقاومت بهتری از خود نشان داده است. مشاهدات ما حاکی از این است که بسیاری از نهال‌های کشت شده در این طرح خشک شده و در واقع کارگران در حال آبیاری چوب‌های خشک هستند.

موسی امیر مدیر منابع طبیعی و مهم‌ترین سؤالی که فعالان محیط زیست آنها با کاشت کهور مخالفند و اعتقاد دارند در جازموریان باید به کاشت گز بسنده کرد. کهور درختی که اجازه رشد سایر گونه‌ها را ندارد کشت نمی‌دهد، آب زیاد مصرف می‌کند و از بین بردن آن بعد از کاشت تقریباً کار غیرممکنی است. یکی از علل خشک شدن نخایلات و مرکبات دشت میاب کاشت این گونه است که از آن به سرطان سُمر یاد می‌شود.

مهم‌ترین سؤالی که فعالان محیط زیست جازموریان دارند درباره چرایی خشک شدن نهال‌های کاشته شده است. نهال‌هایی که خشک شده‌اند اما همچنان توسط پیمانکار